

AMERİKA UŞAQ ƏDƏBİYYATINDA MILDRED TEYLER VƏ “AĞACLARIN NƏĞMƏSİ” ƏSƏRİ

Turanə Abdullayeva

Bakı Mühəndislik Universiteti, Xırdalan, Azərbaycan
e-mail: tuabdullayeva@beu.edu.az

Xülasə. Müasir Amerika uşaq ədəbiyyatı uşaq ədəbiyyatının klassik ənənələri ilə yeni dövrün tələb və normativlərinə uyğun yeni əsərlərin yaradıcısı kimi çıxış edir, XX əsrdə də bir çox müasir yazıçılar ədəbiyyatın gələcək inkişafı üçün təkan rolunu oynayır. Onların hekayələrinin əksəriyyətində tarixi reallıqlar öz əksini tapmışdı. Mildredin hekayələrinin mövzusu tarixi real hekayətlərdən götürülmüşdür.

Açar sözlər: “Ağacların nəğməsi”, vətənpərvər, humanist, irqi ayrıseçkilik.

MILDRED TAYLOR AND THE “SONG OF THE TREES” IN AMERICAN CHILDREN’S LITERATURE

Turana Abdullayeva

Baku Engineering University, Khirdalan, Azerbaijan

Abstract. Modern American children's literature acts as a creator of new works in accordance with the requirements and norms of the new era with the classical traditions of children's literature, and in the twentieth century, many modern writers influence the future development of literature. Most of their stories reflected historical realities. The subject of Mildred's stories are based on real historical stories.

Keywords: “Song of the trees”, patriot, humanist, race discrimination.

МИЛДРЕД ТЕЙЛОП И «ПЕСНЯ ДЕРЕВЬЕВ» В АМЕРИКАНСКОЙ ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Турана Абдуллаева

Бакинский Инженерный Университет, Хырдалан, Азербайджан

Резюме. Современная американская детская литература выступает создателем новых произведений в соответствии с требованиями и нормами новой эпохи с классическими традициями детской литературы, и в XX веке многие современные писатели влияют на будущее развитие литературы. Большинство их рассказов отражали исторические реалии. Сюжеты рассказов Милдред основаны на реальных исторических рассказах.

Ключевые слова: «Песня деревьев», патриот, гуманист, расовая дискриминация.

1. Giriş

Amerika uşaq ədəbiyyatının tanınmış yazıçılarından biri də qara dərilili Mildred Delos Teylerdir. O, 1943-cü il sentyabrın 13-də Missisipidə anadan olmuşdur. Anadan olduğu vaxtlar cənubda şərait olduqca çətin idi, o ailəsi ilə birlikdə bir neçə həftə sonra bu yerləri tərk etməli olmuşdur. Ata öz doğma vətəninə uzaqlaşsa da, daim Missisipinin düşünür, Vətən həsrəti ilə alışıb yanırdı. O, vaxtaşırı öz ailəsilə birlikdə doğma vətəninə səfər etmişdir. Mildred Teyler isə bu səfərlər zamanı ailəsindən, xüsusilə atasından bir çox hekayələr eşitmişdi, bu hekayələr onun yaradıcılığına böyük təsir göstərmişdir. Hekayələrin əksəriyyətində tarixi reallıqlar öz əksini tapmışdı. Mildredin hekayələrinin mövzusu qeyd etdiyimiz tarixi real hekayətlərdən götürülmüşdür. O, hekayələrində əsasən vətən sevgisi,

tarixi mədəniyyətə bağlılıq, irqi ayrışdırıcılıq və bunlardan yaranan problemlərə toxunmuşdur. Uşaqlıqdan yaşlı adamlardan eşitdiyi, öz ailəsi, yaxın və uzaq qohumlarının yaşadığı real faktları qələmə alan Mildred Teylerin əsasən dili sadəliyi və anlaşılqlığı ilə uşaqları özünə daha çox cəlb etmişdir. Bunun nəticəsidir ki, müasir Amerika uşaq ədəbiyyatında onun əsərləri daha çox seçilir və sevilir. Jurnalın birində Mildred Teyler özünün uşaqlıqdan eşitdiyi hekayələri aşağıdakı kimi təsvir edirdi:

“I remember my grandparents’ house, the house my great-grandfather had built at the turn of the century, and I remember the adults talking about the past. As they talked I began to visualize all the family who had once known the land, and I felt as if I knew them, too....

Many of the stories told were humorous, some were tragic, but all told of the dignity and survival of a people living in a society that allowed them few rights as citizens and treated them as inferiors. Much history was in those stories, and I never tired of hearing them. There were stories about slavery and the days following slavery. There were stories about family and friends“ [5, s.179-80].

Həmin hissənin Azərbaycan dilinə tərcüməsinə diqqət yetirək:

“Mən nənə və babamın əsrin sonunda tikib başa vurduqları evi, o evdə böyüklərimizin keçmişləri haqqında danışdıqları hekayələri xatırlayıram. Onlar danışdıqca mən özlüyümdə söyləmələri təsəvvür edir, sanki canlı bunları yaşamış adamlar kimi gözlərimin önündə canlandırırdım.

Onların çoxu həm gülməli, həm faciəvi hekayələr idi, ancaq bunların hamısının cəhərinə duran əsas problem isə həmin dövrdəki insanların cəmiyyətdə yaşadıkları problemləridi, burada insanlara verilmiş kiçik hüquqlarla bir tərəfdən öz ləyaqətlərini qorumağa çalışması, digər tərəfdən isə yaşamaq uğrunda mübarizə təsvir edilirdi. Tarixi həqiqətlərin əksəriyyəti bu hekayələrdə cəmlənmişdi və mən bu hekayələrə qulaq asmaqdan yorulmurdu. Burada köləlik və köləlikdən sonrakı günlər haqqında, eyni zamanda ailələr və dostlar haqqında da maraqlı hekayələr danışılırdı” [5, s.179-180].

Hal-hazırda Mildred Teyler Kolorada da qızı ilə birlikdə yaşayır.

2. Mildred Teyler yaradıcılığına qısaca nəzər

Mildred novellalarının əsas mövzunu atasından və digər yaxın qohumlarından eşitdiyi hekayələr əsasında yazdığını söyləmək olar. Onun hekayələrindəki qəhrəmanlarının demək olar ki, əksəriyyəti ya ailəsindən, ya da tanıdığı yaxınlarından biri olduğu göstərilir. Hekayələrinin baş qəhrəmanları isə adətən Loqanlar ailəsindən olur, buna görə də bu hekayələri birqayda olaraq Loqanlar dastanı da adlandırırlar.

Amerikada yaşayan afrikalıların təxminən 40 illik tarixini əsərlərinin baş mövzuna çevirən ədib daha çox yeni dünyanın ucqar cənub ərazilərindən bəhs etmişdir. Bu isə onu digər Afrika-Amerikan uşaq ədəbiyyatı yazıçılarından fərqləndirən əsas cəhətlərdən biridir. Bir də ona görə ki, daha əvvəl Amerika yazıçılarından heç biri həmin ərazilərdəki zəncilərin

tarixini uşaq ədəbiyyatına gətirməmişdir. Corcia Universitetinin tədqiqatçı alimi Coel Taksel (Joel Taxel, 1947) və Karalin Nayt (Caralyn Knight) uşaq ədəbiyyatına həsr etdiyi araşdırmalarında, xüsusilə Mildred Teyler yaradıcılığı barədə monoqrafik araşdırmalarında tarixi faktların ədibin uşaqlar üçün yazdığı əsərlərində bədii boyalarla realist əksini tapdığını, bu faktların təhrif olunmadığını tarixin yazıya alınmış faktları ilə müqayisə etmişdir [5, s.111].

Bu dastan “Vətən” adı ilə 1870-ci illərdə Corciya ştatında yaşayan Paul Edvard Loqandan başlayır. Hekayədə Paul Loqan yaşadığı Corciyanı tərk edərək Missisipiyə köçür və burada yeni torpaqlar alaraq gələcək Loqanlar nəslə üçün məskən salır. Dastanın ikinci hissəsi “Quyu” adlanır. Bu hekayə Paul Loqanın oğullarından biri David Loqan tərəfindən daşılır. Dastanın üçüncü kitabı “Misissipi körpüsü” adlanır. Bu dastanın yeganə hissəsidir ki, Loqanlar ailəsinin üzvləri tərəfindən nəql edilmir. Hekayə Ceremi Cems adlı ağ dərilili gəncin dilindən danışılır. Bu hekayədə onun və Loqan nəslinin uşaqlarının 1931-ci ildə şahidi olduqları faciə əks olunur. Dastanın dördüncü hissəsi “Ağacların nəğməsi” adlanır. Bu hekayə Loqanların 3-cü nəslindən olan gənc qız Kaziyonun dilindən nəql edilir. Eyni zamanda Mildredin digər hekayələrində Kaziyonun dilindən nəql edilir, buraya “Dostluq”, “Səsimi eşit” və s. kimi hekayələr daxil edilmişdir. Loqan ailəsi kölgəsində Teyler demək olar ki öz ailəsini təsvir etmişdi. Hal-hazırda Mildred Teyler Loqan dastanın son hissəsi üzərində işləyir, bu hissədə Loqanların Missisipidən Ohayoya köçməsi və burada yeni məskən salmaqları haqqında yazır. Teyler bu hissədə də öz ailəsi ilə bağlı maraqlı məqamlara toxunub, hələ babasının sağlığında 1940-ci illərin sonunda Missisipidən Ohayoya köç haqqında yazmışdır.

3. “Ağacların nəğməsi” hekayəsi və əsərdə əks edilmiş tarixi real faktlar

Teylerin ilk mükafat qazanan kitabı (“*Song of the Trees*”) (Ağacların nəğməsi) adlanır. 1974-cü ildə bu əsərinə görə o, Uşaqlar Üçün Dinlərarası Kitablar Şurasının mükafatına layiq görülmüşdür.

Yazıçı məşhur hekayələrindən biri olan (“*Song of the Trees*”) “Ağacların nəğməsi” hekayəsində əsasən bir neçə problemə toxunmuşdur. Hekayəni oxuyan oxucu ilk əvvəl özünə sual verir ki, görəsən o, insanların yerində biz özümüz olsaq necə, doğulub böyüdüyümüz, uşaqlığımızı keçirdiyimiz doğma torpağımızı pula dəyişə bilərikmi?!

Yazıçı bu hekayəsində bir neçə problemə toxunmuş, özünün həyatda qarşılaşdığı məsələləri faktlarla burada təsvir etməyə çalışmışdır. Burada əsasən üç problemə toxunulmuşdur. Bunlardan ən əsası insanların irqi ayrı-seçkilikdən irəli gələn problemləridir. O zamanlar ağ və qara dərilili insanlar arasında vəziyyət daha ağır olduğundan yazıçı bu məsələnin daha dərin qatlarına toxunmuşdur. Digər mühüm problemlərdən birisə insanların öz güc və vəzifəsindən sui istifadə etməsidir. Ən nəhayət son əsas məsələ insana xas qürurdu. Burada kasıb insanların hec nəyə baxmayaraq öz məənəviyyatlarını və qürurlarını hər şeydən üstün tutmaları, problemlərə baxmayaraq düşmən qarşısında əyilməməkləri yazıçının dili ilə

təsvir edilmişdir. Digər əsərlərində olduğu kimi bu hekayəsində də müəllif uşaqların anlaya biləcəyi dil ifadələrindən istifadə etmişdir.

Hekayə yazıcının digər hekayələri kimi Loqmanlər ailəsinin bir üzvi tərəfindən nəql edilir. Hekayədə bir neçə qəhrəman var, ilk əvvəl bu qəhrəmanların səciyyəsinə diqqət yetirək:

Hekayəni nəql edən əsas qəhrəman Kaziyo. O, qara dərili az yaşlarda qız uşağıdır. Kaziyo öz torpağını, xüsusilə də təbiəti sevən bir uşaqdır. O, hər dəfə meşəyə gedəndə xeyli orada dayanar, ağaclarla canlı insan kimi söhbət edərdi. Onun fikrincə ağaclar həmişə nəsə özlərinə məxsus mahnı oxuyur: küləkli havada ağacların budaqları bir-birlərinə toxunur, sanki nəğmə oxuyur.

Hekayənin digər qəhrəmanı Böyük nənə adlandırıldıqları Karolindir. O, David Loqmənin anası, uşaqların sevimli qara dərili nənəsidir. Çətin vəziyyətə düşməsinə baxmayaraq son anda qürurlu nənə öz torpağından ayrılı bilmir.

Kristafor Jon Koziyodan bir yaş balacadır. Onun simasında yazıçı bu ailənin maddi vəziyyətinin ağır olmasından, həmin zaman ümumiyyətlə sosial vəziyyətin ağır olduğunu təsvir etmişdi.

Digər uşaq isə kiçik qardaş adlandırılan Kleytin Cester idi. Onu bəzən babalarının adı ilə Paul Edvard da adlandırırdılar.

Meri uşaqların anası, Karolinin gəlini idi. Merinin simasında yazıçı kasıb, xəstə və hətta dərman almağa pulu olmadığı halda belə qürurunu itirməyən gənc qara dərili qadın kimi təsvir edilmişdir.

Stesi ailədə uşaqların ən böyüyüdür. Atası olmadığı zamanlarda özünü ailənin başçısı kimi aparır, uşaqları idarə etməyə çalışır. Stesinin cəmi on bir yaşı olmasına baxmayaraq özünü ağıllı və idarəçi kimi aparır.

Hekayədə ən çox adı keçən və daha az iştirak edən qəhrəmanlardan biri David Loqməndir. O uşaqların atası, Merinin sevimli həyat yoldaşıdır. Bütün çətinliklərə baxmayaraq son anda ailəsinə çətin vəziyyətdən çıxarmağı bacaran David uşaqlarının gözündə əsl qəhrəmana çevrilir.

Cənab Anderson əsərin qəhrəmanlarından biri kimi diqqəti cəlb edir. O, burada ağ dərili, qəddar, öz xeyri üçün vəzifəsindən və imkanından istifadə edərək insanları xüsusilə zəncilərin şəninə toxunan bir şəxs kimi qələmə alınmışdır.

Tom digər ağ dərili qəhrəmanlardan biridir. O, Andersonun köməkçisi, eyni zamanda bir az qorxaq şəxs kimi təsvir edilmişdir.

Həkim Tomas hekayədə adı çəkilən lakin cərəyan edən hadisələrin bir başa iştirakçısı olmayan ikinci dərəcəli qəhrəman təsiri bağışlayır. O, Meriyə xəstəliyi haqqında məlumat verən və tez bir zamanda dərmanlarını istifadə etməyi tövsiyə edən həkimdir.

Əsərin obrazlarından biri Kladudi. O, cənab Andersonun köməkçilərindən biri olmuşdur. Loqmənlərin meşəsində ağacları məhv edərkən Andersona kömək edən qəddar bir fəhlə kimi tədqim edilir.

Əsər Kaziyonun nənəsi tərəfindən yuxudan oyadılması ilə başlayır. Kaziyo balaca olduğundan səhərləri erkən oyanmaq ona çətin gəlir, lakin buna baxmayaraq ürəyindəki təbiət sevgisi onu pəncərələri açıb öz meşələrinə doğru baxmağa məcbur edir. Hekayədə Kaziyo uşaq intuisiyası ilə meh səsinə, mehin ağaclarından çıxartdığı səsə qulaq asmağa vadar edir. Bu zaman nənəsi onu yenidən səsləyib səhər yeməyinə çağır. Səhər tezdən hamı yemək süfrəsinə əyləşməli az miqdarda olan ərzaqlarını bölüşməli olur. Kaziyonun atası David uzaq vilayətdə işləmək üçün müvəqqəti olaraq ailəsindən ayrı düşür. Axırncı dəfə o, ailəsinə pul göndərəndə kimsə məktubu açıb içində olan pulları götürür. Ailənin vəziyyəti çətin olsa da, onların kiçik əkin sahələri, bir neçə baş mal qaraları vardı. Ailə özünə məxsus meşə sahəsində heyvanlarını otarır, oradakı böyürtikən və çiyələk kollarından meyvə toplayıb, belecə bu çətin vəziyyətdə yaşamağa çalışırdı. Səhər yeməyi zamanı uşaqlar yuxudan oyanıb yemək otağına gəlir, hamıdan sonra Kaziyo və balaca qardaşları gəlir. Kaziyo gələndə yuyunmadığı üçün anası onu geri göndərir, buna görə də o yenidən hazır vəziyyətdə yeməyə qayıtdıqda artıq hamı yeməyini bitirir. Meri uşaqları böyük qardaş Stesiye tapşırır. Onun on bir yaşı vardı və uşaqları idarə edə bilirdi. Hamı səhər naharını etdikdən sonra uşaqlar yaşlarına uyğun ailəyə köməklik etməyə çalışır, hərəsi öz vəzifəsini həyata keçirmək üçün həyəətə çıxır.

Kaziyo yuyunub saclarını səliqəyə salıb, yeməyə qayıdarkən nənəsi və anasının danışığını eşidir. Həmin danışığı təqdim edirik:

“We got about enough flour for two more meals-, mama said? Cutting the biscuit dough. Our salt and sugar are practicaaly down to nothing and- she stopped when she saw me, -Cassie baby go gather the eggs for Mama.

Little man’s gathering the eggs

Then go help him

But i ain’t set the table yet

Set it when you come back” [8].

Burada ailənin yemək üçün cəmi iki bişirimlik unun qaldığı, yeməyə qənaət məqsədi ilə biskvitlərini menyudan çıxarmalı olduğunu, hətta duz və qəndlərinin də demək olar qalmadığını eşidən Kaziyonu ana gördükdə dərhal onu söhbətdən kənarlaşdırmaq üçün otaqdan çıxarıb qardaşına yumurta yığmaqda köməklik etməyini istəyir. Kaziyo sonra kiçik səbət götürmək üçün arxaya keçir və burada pəncərənin aralı qalması onun nənəsi ilə anasının söhbətini eşitməsinə səbəb olur. Onların söhbəti əsnasında atasının göndərdiyi on dolların kiminsə tərəfindən oğurlandığını, eyni zamanda anasının xəstə olması və dərmanları almağa pullarının olmamasını öyrənir. Kaziyo bunlardan çox narahat olur. Bu an Kaziyonun onları dinlədiyini görən qayğıkeş ana dərhal nənəyə işarə edərək söhbəti dəyişməyi məsləhət bilir. Bundan sonra uşaqların yanına göndərilən Kaziyo meşəyə girər-girməz ağaclarla danışmağa başlayır. O, ağacların vurğunudur.

Aşağıdakı bədii parçaya diqqət yetirək:

“ Good morning Mr Trees”, I shouted. They answered me with a soft swooshing sound. Hear ‘em Stacey? Hear’em singing?” [8].

Kaziyonun dili ilə desək, o, ağacları salamlayır, sonra böyük qardaşı Stesiye cavabında ağacların necə mahnı oxuduqlarını sübut etməyə çalışır. Stesi yaşca böyük olduğundan o, ağacların nəğmə oxumadığını, sadəcə kuləyin təsirindən belə səs çıxardığını yaxşı bilirdi. Onlar əylənərək meşədə heyvanları otarır, meyvə dərir, bir-birləri ilə qacdı-tutdu oynayırlar. Yazıçı hekayənin bu hissəsində Missisipi sahilindəki təbiətin füsunkar gözəlliyini- ağacların kölgəsində sıx meşənin sərin və təmiz havasını, şam ağacları üzərində dələlərin qozalar üçün bir birlərinin arxası ilə necə dırmaşdığını təsvir edir. Bu vaxt Kaziyonun yadına anasının xəstəliyi düşür və o, bu xəbəri qardaşları ilə paylaşır. Stesi fikirləşir ki, əgər anası çox xəstə olsaydı, o, indi yataqda yatardı, deməli anası o qədər də xəstə deyildi, o, bu fikrini uşaqlara da bildirir, lakin yenə də ürəyində narahatlıq hissi keçirir. Sonra uşaqlar meşədə qərribə hadisələrin baş verdiyini müşahidə edirlər. Burada bir neçə ağaclar ağ rəngdə X formasında işarələnmişdir. Onlar əvvəlcə nə olduğunu başa düşməkdə çətinlik çəkir, elə bu vaxt iki nəfər ağ dərilinin söhbətlərinin şahidi olurlar. Onlar Tom və cənab Anderson idi. Bu adamlar Loqmənlərin meşə sahəsində qeyri-ixtiyari bir neçə ağac işarələyib kəsməyə hazırlaşırlar. Onların söhbətindən belə başa düşülürdü ki, elə bu saat cənab Anderson onlara getməyə hazırlaşır. Onun fikri nənələrindən həmin sahəni almaq və oradakı ağacları kəsmək idi. Uşaqlar evə gəldikdə bu cənabı artıq evlərinə gəlib çatmış gördülər. Anderson qoca Loqman ilə danışır, onu inandırmağa çalışırdı ki, indi onların ehtiyacları çoxdu və mütləq həmin sahəni satmalıdırlar. Andersonun Merinin xəstəliyindən hardansa xəbəri vardı və qeyd etdi ki, mütləq o, dərmanlarını almaq üçün bu alqı-satqıya razılıq verməli idi. Meri hec bir vəchlə razı olmur, son ümidini yoldaşı Davidin gəlməyinə bağlayır. Uşaqlar söhbətdən çox dilxor oldular. Karalin bu haqda fikirləşir, lakin Meri hec cür razı deyildir. Gecə hamı öz yerinə çəkilməmişdi, birdən Koziya Meri, Karalin və Stesini həyətdə görür, anası və nənəsi gecə paltarında, Stesi hara isə gedəcəkmış kimi hazır vəziyyətdə onların yanında gözləyir. Nəhayət məlum olur ki, Stesi atasının arxasınca gedir. Ertəsi gün Meri uşaqları başa salmağa çalışır ki, Stesi atası ilə qayıdana qədər onlar meşəyə getməsinlər. Bu onlar üçün təhlükəli ola bilərdi. Koziya meşəyə doğru baxır, oradan gələn səsləri eşitməyə çalışır, o artıq fikirləşirdi ki, ağaclar ondan inciyiblər və daha hec bir nəğmə oxumurlar.

Bir müddət keçdikdən sonra uşaqlar qadağaya baxmayaraq meşəyə yollanırlar. Onlar meşəyə yaxınlaşdıqda dəhşətli mənzərə ilə qarşılaşırlar. Kaziyon bu mənzərəni görəndə ağlamağa başlayır. Anderson öz adamlarını buraya tökmüş, onlar artıq bir neçə ağacı doğrayıb yerə sərmişdilər. Daha bir neçəsini kəsməyə hazırlaşırdılar, artıq onları da işarələmişdilər. Uşaqlar qorxsalar da ağaclara doğru gedir, adamları oradan qovmaq istəyirdilər. Ən balaca qardaş Andersonun fəhlələrindən birinə yaxınlaşanda Anderson uşaqları görür və onları həmin dəqiqə oranı tərk etməklə hədələyir. Lakin balaca qardaş

yaşına az olduğuna baxmayaraq qəhrəmançasına Andersona əslində dayandıqları torpaqların onlara məxsus olduğunu deyir, onları öz torpaqlarını zəbt etməkdə günahlandırır. Uşaqların bu səs-küyü Andersonu əsəbiləşdirir, o Kaziyonu tutaraq onu vurmağa cəhd edir, sonra uşaqlar bir birlərinə qarışır. Kaziyonu xilas etmək üçün balaca qardaş irəliyə atılır, Andersonun əmri ilə onun fəhlələrindən biri də uşağı tutmağa çalışır. Bu zaman digər bir fəhlədə qardaşlardan Kristafor Jon tutmağa cəhd göstərir. Sonra Anderson uşaqların üçünü də bir küncə sıxışdırıb kəmərlə döyməyə hazırlaşır, uşaqlardan ikisi Jon və balaca qardaş canlarını qutarmaq üçün qaçırırlar, ancaq Kaziyo yerindən tərpənə bilmir. Elə bu vaxt kimsə kənardan uşaqlara toxunma deyər qışqırır. Bu onların gözlədikləri ataları idi. David irəli gələrək Andersonla danışır mübahisə etməyə başlayır. Stesidə orda idi, atası ona tapşırır ki, digər uşaqlarla bərabər onlar meşədən uzaqlaşsınlar. Stesi uşaqlarla bərabər oradan kənarlaşmaq istəyirdi, lakin uşaqlar bir az kənarlaşdıqdan sonra ora geri qayıtmaq istəyir. Onlar atalarını tək qoymaq istəmirdi, lakin Stesi geri qayıtmaq fikri ilə razı deyildi, çünki o atasının planını bilirdi. O, uşaqları burada qoyub özü tək başına getmək istəyirdi, ancaq uşaqlar onunla razılaşırmı və birlikdə meşəyə geri qayıdırlar. Bu zaman onlar atalarının planından xəbər tuturlar. David əlində böyük qutu ilə Andersonla mübahisə edir, o, həmin dəqiqə oranı tərk etməsələr bütün meşəni partladacağı ilə hədələyir. Anderson son ana qədər ona inanmır, onu inandırmağa çalışır ki, Klaudi torpaqları satmışdır. David bilirdi ki, o yalan danışır. Anderson başa düşür ki, o, Davidlə bacara bilməyəcək və ətrafına baxanda bütün fəhlələrini hətta ən yaxın işçisi Tomun belə oradan qacdığına şahidi olur, ən son da Anderson bu yeri tərk edir.

Hekayədəki hadisələrin bir çoxu demək olar ki, Mildred Teylerin həyatını xatırladır. Əslində çağdaş Amerika ədəbiyyatında Mildred Delos Teyler öz sözü, yazıçı üslubu ilə seçilən sənət adamıdır. Onun hekayələrində qaldırdığı problemlər uşaq dünyasının real faktları və həqiqətləri əsasında qələmə alınmışdır. Yazıcının “Ağacların nəğməsi” hekayəsi bu baxımdan müəyyən nəsiyyətləri ilə seçilir. Elə hesab edirik ki, onun sənət uğuru bir tərəfdən onun yazıçı istedadından doğursa, onun ikinci əsas səbəbi real tarixi hadisə və həqiqətləri sənətkar ustalığı ilə oxucusu ilə bölüşə bilməsidir.

Nəticə. Artıq uşaq ədəbiyyatı öz qanunları və kriteriyaları ilə də inkişaf edərək ədəbiyyatın geniş üfüqlərində öz yeri ilə seçilir. Nəticə olaraq sonun da onu qeyd etməliyik ki, Mildred Teyler və digər çağdaş yazıçıların yaradıcılıqları əsasında Amerika uşaq ədəbiyyatı da bu sahədə geniş inkişaf edib, bu ədəbiyyatın timsalında da uşaqların gələcəyə bir ümid olduğunun, elmin bütün inkişaf edən sahələri ilə yanaşı uşaq ədəbiyyatının ayrıca və xüsusi bir sahə kimi inkişafının, bunun gələcək dünya üçün necə böyük bir əhəmiyyətə malik olduğunu görmək olar.

Ədəbiyyat

1. Alexander R. (1996), *The art of Being Black*, New York.
2. Barnhart R.K. (1988), *Dictionary of Etymology*.
3. Finkenstaedt T., Wolff D. (1973), *Oxford Dictionary*.
4. Taxel Joel. *Reclaiming the Voice of Resistance: The Fiction of Mildred*
5. Taylor. *The Politics of the Textbook*. New York: Routledge, 1991, 269p.
6. Fogelman Ph.J. (1989), Mildred D. Taylor, *The Horn Book Magazine*, March, pp.179-184.
7. Taylor M.D. (1996), *Songs of the Trees*.
8. *Atlantic Companion to Literature in English* –Atlantic Publishers and Dist, 2007.
9. <https://payneela7.files.wordpress.com/2018/08/song-of-the-trees-1-story>